

SCRISUL banăţean

REVISTĂ TRIMESTRIALĂ A UNIUNII JURNALIŞTILOR DIN BANATUL ISTORIC

DIRECTOR: VASILE TODI

SERIE NOUĂ - ANUL V NR. 3 (19) 2016

Dina Cocea -
1912-2008

Cornel UNGUREANU

Calea pierzaniei

Nicolae SÂRBU

Reportaj de odinioară

Petru Vasile TOMOIAGĂ

Poeme

Vasile Todi de vorbă cu...

Nicolas Trifon

Delia MICURESCU

Note de călătorie

Vasile VIŞAOAN

Migrația neputinței

Diana MIHAI

Nechemate!

Aurel MIHUT

În căutarea unei oaze de liniște

Miruna RADU

Auăleu! Cu Ovidiu Mihăiță în *Scârț Loc Lejer*

George BACOVIA

Bijuterii lirice

Toamnă

Răsună din margini de târg,
Un bangăt puternic de armă;
E toamnă... metalic s-aud
Gorniștii, în fund, la cazarmă.

S-aude și-un clopot de școală,
E vânt, și-i pustiu, dimineață;
Hârtii și cu frunze, de-a valma,
Fac roata-n vârteje, pe-o piață.

Se uită în zări catedrala,
Cu turnu-i sever și trufaș;
Grădina orașului plânge,
Și-aruncă frunzișu-n oraș.

Și vine, ca-n vremi de demult,
Din margini, un buciom de-alarmă,
E toamnă... metalic s-aud
Gorniștii, în fund, la cazarmă.

Arta, Iași an. I, nr. 7
15 dec. 1903, p. 10

Plumb de toamnă

De-acum, tușind, a și murit o fată,
Un palid visător s-a împușcat;
E toamnă și de-acum s-a-nnoptat...
- Tu ce mai faci, iubita mea uitată?

Într-o grădină publică, tăcută,
Pe un nebun l-am auzit răcnind;
Iar frunzele cu droaia se desprind;
E vânt și-orice speranță e pierdută.

Prin târgu-nvăluit de sărăcie,
Am întâlnit un popă, un soldat...
De-acum pe cărți voi adormi uitat,
Pierdut într-o provincie pustie.

De-acum, au și pornit pe lumea eronată
Ecouri de revoltă și de jale:
Tot mai citești probleme sociale...
Sau, ce mai scrii, iubita mea uitată?

Noua revistă română, București, vol. XVI, nr. 11-12;
12-19 oct. 1914, p. 166

Comedia nu începe odată cu Chaplin, dar el devine vedeta absolută a ei. Pentru America, ea ar putea începe cu premiera primului film făcut de Mac Sennett sub flamura Keystone Comedy: 23 septembrie 1912. Angajat de Mac Sennett, Chaplin debutează în *Ca să-ți câștigi existența* la începutul lui 1914. Între 1914 și 1919, Chaplin își descoperă bastonul, mustăcioara, ghetetele. Apoi jacheta, jiletca, pantalonii largi. Costumul acesta, va spune un important istoric al cinematografului, este în întregime împrumutat de la Max Linder. „La origine, Charlot este

un Max în mizerie, care face caraghioase încercări de a-și păstra demnitatea”. De unde ar începe, totuși, geniul chaplinian? De la redescoperirea recuzitei maestrului său. Mustăcioara, bastonul, jacheta aparțineau - în cazul lui Max Linder - insului aristocrat. Charlot este vagabondul, declasatul care nu mai are decât sufletul: un suflet frumos.

El încarcă de poezie cinematograful. Cu Stan și Bran, cu Mac Sennett râdem. Asistăm la cavalcade, la bătăi cu frișcă, la caramboluri, la accidente, la curse. Comedia era doar o tehnică a gagului. Cu Charlie Chaplin cei invitați să se pronunțe cu privire la filme sunt poeții. Chaplin redefinește cinematograful ca artă - ca artă modernă. Iată de ce poeții îl descoperă cu uimire, ca unul care aparține gintei lor:

„Charlie Chaplin sau Charles Chaplin sau Charlot sau Karl sau Chap, după țări și după clase, merită singur un studiu lung pe care îmi propun să-l scriu. Acest comedian, tragedian,

mim, acrobat, joacă în același timp pretutindeni. Se anunță adesea moartea sa. Poate a murit. Este englez, american, spaniol, francez, rus? Popoarele își dispută nașterea sa. Este, ar spune Georges Courteline, un tip de felul lui Homer”.

Un tip de felul lui Homer, adică un artist care vorbește despre întemeierea unei Cătăți. Care se află la începutul unei civilizații. Și continuă Cocteau: „Filmele sale nu ne înfățișează nici filmul-teatru unde spectatorul are senzația că e surd, nici filmul Far-West în care peisajul se amestecă cu drame, nici filmul-foi-leton în care bărbați misterioși, fi ai lui Eugen Sue, ai lui Dumas și ai lui Edison, fac binele și răul sub capa lui Rodolfo, cu averea lui Monte-Cristo.

Chaplin este guignolul modern. El se adresează tuturor vârstelor, tuturor popoarelor. Râsul esperanto. Fiecare caută aici plăcerea pentru motive diferite. Fără îndoială, cu ajutorul său s-ar putea termina Turnul Babel.

Până la urmă, n-am încotro și cedez insistențelor lui.

- Bine, bine, tată, hai că mergem, fir-ar ele de abțibilde, cu cine le-a inventat și cu care vi le vinde vouă cu zece lei.

Gata cu lectura de după-amiază a revistelor. Obligația de părinte mă cheamă să plec de îndată într-o expediție de recuperare a unor prețioase și prea colorate abțibilduri cu fotbaliști, care tocmai joacă la Campionatul European.

- Habar n-ai cât erau ale mele de valoroase, acum când se dau trei engleji pe un belgian și doi italieni pe un rus - mă avertizează iar copilul, în drum spre balconul unde s-a întâmplat dezastrul.

- Zicea că schimbă cu mine și mi le-a luat.

Sunăm la o ușă. Scuzele de rigoare. Dar nu, omul se bucură, nu-i deranjat de fel. Își admoneștează odrasla s-aducă, obraznicul, ce nu-i al lui și se întoarce spre mine râzând:

- Nu mă mai recunoașteți. Eu îs Cuc, constructorul cu liliacul și cu accidentul...

Acum e vară, vremea liliacului a trecut de mult, eu am lăsat lectura revistelor pentru niște afurisite de abțibilduri cu fotbaliști și niște copii care nu se mai astâmpără odată,

dar uite, da, îmi amintesc.

Era spre seară. Pe poarta spitalului județean intră o Dacie albă, are numărul... CS 3099. Unu sau doi, nu mai avea timp nimeni să observe. Din ea e coborât cu grijă un om accidentat, în stare gravă, apoi totul intră, ca de obicei, sub semnul urgenței. Dr. Iulia Alaci stabilește diagnosticul, iar asistentele Aurelia Florea și Elisabeta Chera fac pregătirile pentru operație. Între timp, este

chemat de urgență de-acasă dr. Andrei Dinică, un chirurg cu mână verificată și sigură. La spitalul județean din Reșița începe o nouă luptă pentru salvarea vieții.

Veneau, după o zi de lucru, spre casă, pe drumul cel mai scurt, prin Carașova. Tamburul macaralei de pe șantierul Orașului Nou, pentru care pleaseră din zori, fusese montat. Înainte de podul cel mare au făcut un scurt popas.

- Să strângem și noi liliac, să ducem acasă - propune unul dintre ei.

Și-au strâns câteva buchete mari de liliac sălbatic, mirositor, să le facă o bucurie nevestelor, să-și umple casa de miresme. Numai că în seara aceea de mai, liliacul n-a mai ajuns să fie o bucurie. Era cât pe ce să se ofilească odată cu mâinile care l-au strâns, cu oamenii care-au investit în el un gând frumos.

Abia trecuseră podul cel nou. Deodată, în niște serpentine, mașina a început să nu-l mai asculte pe șofer. Deși Emil Michete are vreo treizeci de ani de volan și e considerat de colegi ca un om serios și priceput. De fapt, avea să se stabilească ulterior, el a ales cea mai bună variantă, în cazul când începuse să nu-i mai funcționeze frâna. Dar atunci n-au

simțit decât un șoc puternic, iar din izbitură s-au trezit grămadă, cu tot felul de scule peste ei. Macaragistul și mecanicul de utilaje Ion Cuc era cel mai grav dintre toți. Mai apucă să vadă roțile din spate desprinse de autoateli-er, apoi urcă în Dacia albă, pe al cărei proprietar nu-l cunoaște. Nici măcar însemnele de înmatriculare nu le știe întregi. Doar CS 3099. Să fie 1, să fie 2?

Operația a durat trei ore. Au fost necesari trei litri de sânge.

Și iată că nu mai puțin de 22 de colegi s-au prezentat să doneze sânge pentru salvarea vieții lui Ion Cuc. Între ei, Gheorghe Zdroba, Eugen Cărăușan și Petru Giurcă. Doctorii și omenia au învins, iar liliacul speranței nu s-a ofilit pentru macaragistul Ion Cuc.

- Ei, v-ați amintit acum?

Între timp, la tratativele cu abțibildurile a mai venit un copil din vecini. Nu se lasă până nu mai fac câteva schimburi între ei. Victoria din seara precedentă a echipei duce automat la creșterea valorii de schimb. Trei englezi pentru un belgian, sau pentru un olandez, mă rog. Ion Cuc rămâne cu copilul și cu macaralele sale. Cu casele în care pune parcă ceva din frumusețea florii. Cât de colorate ar fi abțibildurile astea cu fotbaliști, oscilând la schimb mai tare decât dolarul la bursă! Iată, strada, speranța prind miros de liliac. Merg pe lângă blocuri și mă uit, dacă nu cumva, de pe macara cineva îmi face semn și-mi spune:

- Vă amintiți? Eu sunt cel cu liliacul.

Nota bene:

Tot un reportaj de odinioară. Pentru că drama, și omenia, și recunoștința n-au vârstă. N-ar trebui să fie în tranziție.

Scriam odată despre acest poet-fluture, însângerat de iubiri iscălite pe aripile sale cu briceagul nerecunoștinței: Petru Vasile Tomoiagă este singurul meu prieten ursit de ursitoare să trăiască liber ca o tristețe. Și totuși, lângă inima sa caldă ca un vitraliu și-au aflat alinare toate femeile greșite. Stăpân peste o avere imensă și unică, avuția sa poate fi recitată, poetul odihnește de la debutul său în pridvorul domnesc al poeziei: „Am un ținut de frunze ruginite, / De ierbi brumate și de fructe dulci- / Copacii-n vânturi – oase ostenite / Scrâșnesc încet ca putrede uluci. / Am ploi mărunte, nesfârșite parcă, / Și soarele îndepărtat, discret / Cocori ce zarea toată o încarcă / Și-o prăvălesc nebănuit de-nct... / Am cerbi pierduți în coame de păduri / Și urși plecați să hiberneze iară; / Am munții neciopliți, înalți și puri, / Pe apa zării – vagă catedrală. / Am un ținut de timp căzut pe creste / Aproape de mirajele celeste...

Cei care doar l-ați citit fără a-l cunoaște, ori cei care ați auzit de el, fără a-l putea vedea, îl puteți întâlni mereu lângă umărul tuturor fetelor arcuindu-se în clipe de vis cu zâmbetul copilăriei.

Vasile TODI

Dragostea

Voi nu o să știți niciodată cum poate fi o dragoste adevărată...
Cât venin, câtă miere, câte vorbe și câtă tăcere.
Voi nu vedeți aripa ei sfântă și nici cum plânge și nici cum cântă, voi nu o să știți niciodată, niciodată, cât este ea de înaltă, cât este ea de curată.

Ați ostenit. Dragostea voastră e mică, născută din interes, din întâmplare și frică.
Voi nu o să știți cât e dragostea de fără hotare, cât te bucură și cât te doare.
Dragostea. Dragostea voi nu o veți ști.
Nici cât poate clădi, nici cât poate ea nimici...
Iubirea nu-i din calcule, nu-i din cifrele seci.
Ea te face fierbinte, îți dă fiori reci.
Dragostea nu e doar în noi, e împrejurul nostru, nu-i înțelegeți nici sensul, nici rostul.

Scrisoarea din martie

Nu vreau să mă ascund în poezie
Și nici s-aleg cuvintele cu teamă,
Dar m-am trezit că înnegresc hârtie
Și că îți scriu acasă, astăzi, mamă.

E ziua mamelor din toată lumea
Și tu ești cea mai bună dintre ele.
Să nu îți pară vorba asta scumpă,
Cuvintele să nu îți pară grele.

Tu ești a mea și tu ești cea mai bună,
Cum eu, așa cum sunt, am fost al tău,
De m-a ferit norocul, nu fi tristă,
Că nu-s născut pentru norocuri eu.

E ziua mamelor din toată lumea
Și numai tu ești fără mărtișor
Și mai ascunzi o lacrimă sub geană,
Gândind la fiul tău rătăcitor.

Copilărie

După cuptorul de lut al bunicii
plămădit din pământ, pleavă și
din atâta trudă
și-a împrăștiat cuvintele
întreaga mea poezie.

Sacrilegiu

E nedrept.
E un sacrilegiu cumplit
plimbarea trupului meu
hodorogit,
din mileniul apus,
în mileniul ce vine,
în mileniul prea tânăr
și prea nou pentru mine...

Circulați, circulați

Am prins toate intersecțiile vieții
cu semaforul pe culoarea roșului interzis.
N-am așteptat niciodată
un moment favorabil.
Am luat-o de fiecare dată de la capăt
și de fiecare dată greșit.
Am căutat neconținut un alt drum
pe care nu s-a aflat nicicând fericirea...

Când deodată
(tocmai când nu mai speram
ori speram atât de puțin)
de cealaltă parte a drumului
mă așteptai zâmbitoare...
între noi, se scurgea zgomotoasă
toată fierăria, tehnica și
sentimentele acestui mileniu,
iar tu mă priveai zâmbitoare...

Ai curaj! îmi spuneai
dar între noi se scurgeau
viața și timpul.
Ai curaj! îmi spuneai,
nu e totul atât de pierdut
încât să nu poți
măcar spera fericirea.
Ai curaj!

Sfințită

O vreme ai fost neasemuit de frumoasă,
uluiitor și nedrept de frumoasă femeie...
miroseai ca iarba după coasă
a viață și a moarte deodată.
Cum tot treci dintr-o lume în cealaltă mereu,
sfințită de clipita eternă - Dumnezeu...

Haiku

Eu nu scriu poezie,
eu nu fac poezie,
eu trăiesc poezie...

Prunc

Prunc fiind,
mai ai cerul și zarea,
ai dorul ce-aleargă-nainte
și marea...

Prunc fiind,
ai totul curat, înalt, sus,
ai veșnicia
și pe Iisus...

Prunc fiind,
iluzia dezmiertătoarea
te însoțește
și-ți străjuiește cărarea...

Bătrân fiind,
stai ascuns în cuvântul...
și trupul și gândul
ți-l ronțăiește pământul...

Zbateră de frunze

Despletită toamnă, sălcii plângătoare,
Țipă lung cocorii zborului târziu...
Bruma argintie - cea de-ntâi ninsoare -
Fumegă pe sânii strugurilor viu...

Zbateră de frunze deznădăjduită,
Tot mai mult copacii poartă creștet gol,
O fântână-n zare fruntea și-o ridică,
Trec în stoluri păsări, frunzele cad stol...

După toamnă

Întotdeauna după toamnă văd alb
știu sănii ce zburdă-n ninsoare
după toamnă bunicu-i mai dalb
argintat de fulgi de cocoare...

După toamnă privesc mult la tata
și mai trist împodobiți ne despărțim
pentru care dintre ai mei lopata
va vâsli din nou în țințirim?

După toamnă, după toamnă, încă
lama ne pândește ca un vis
Coală dureroasă și adâncă
Peste care slovele au nins...

Când așteptam...

Când așteptam cu primăvara-n gând
Puzderia de fluturi și de flori
Nu mă durea clepsidra picurând
și că pe lume suntem trecători.

Când așteptam cu primăvara-n mâini
dorințele ce formă nu au prins
În suflet neputința trezea câini
Mușcându-mă de inimă-nadins.

Când așteptam cu primăvara-n noi
O primăvară de departe încă
Zăpezile se despletesc în ploi
Cernute din privirea ta adâncă...

De vorbă cu Nicolas Trifon

Sfârșit de vară, ceasul stingerii acestui anotimp aprinde-n fiecare copac de pe Champs-Élysées luminile toamnei. Pe talgerul vremii, puțin, foarte puțin a mai rămas din numele acestui an. Într-un apartament din vecinătatea acestor arbori maiestuoși mă așteaptă Nicolas Trifon, eseist, lingvist, om de cultură, scriitor și editor de limbă franceză. El și doamna sa, Cristina Passima Trifon, „o artistă pluridisciplinară, căreia îi place să inoveze utilizând variate forme de exprimare plastică”.

Vasile TODI

Bună ziua, doamnă! Bună ziua, domnule Nicolas Trifon!

Bine ai venit, Vasile Todî!

Oameni buni, trăim sub zodia ceasului arcuit cu netimp. Deci: Cine sunt părinții dumitale, Nicolas Trifon, sau, mai exact, Sorin Cătălin Edmond Nicolae Dumnorix Mihai Trifon? Cum s-a ajuns la un asemenea pomelnic de onomastici? Mă duce cu gândul la regele neîncoronat al Braziliei, Edson Arantes do Nascimento.

Lăsând la o parte referințele regale, cu sau fără coroană, să știți că nu sunteți departe de un anumit adevăr vorbind de Brazilia, doar la lusofoni, mai ales la aceia din America, există pomelnici de onomastici precum pomelnicul meu. În ceea ce mă privește, explicația pe care mi-a dat-o mama e destul de simplă, se aștepta la o fetiță așa ca i-a lăsat pe ceilalți să propună prenumele și probabil că le-a reținut pe toate ca să nu-i dezamăgească...

Când a luat sfârșit adolescența dumneavoastră?

La un moment precis, aveam vreo 13 ani, trecând prin fața cinematografului Patria, la doi pași de locul unde locuiam, era un festival al filmului francez care prezenta printre altele „Les 400 coups” de Truffaut. M-am oprit să mă uit la poze și un milițian m-a acostat, altul m-a introdus în holul de la intrare, plin de poliști, unde m-au ținut câteva ore, punându-mi tot felul de întrebări, până când mama a venit de la serviciu și a venit să mă recupereze. Nu i s-a dat nicio explicație, și nici până în ziua de azi nu știu ce au avut cu mine, m-or fi luat de „element mic-burghez” sau de malagambist din cauza hainelor. Un lucru însă este sigur, m-am schimbat radical din acel moment și nu numai că m-am lecut de orice frică de autorități, dar am și devenit gata să răspund, chiar agresiv, la orice îmi apărea ca un abuz, o nedreptate, nu numai față de mine, dar și față de alții. Înainte eram mai repede timid, visitor, ba chiar cam hahaleră.

Cu ce ați rămas dator adolescentului Sorin Cătălin...? Dar părinților?

Mama mi-a transmis o energie și un sens al

spontaneității fără pereche, tata m-a învățat că orice individ are drepturi și nu trebuie niciodată să lase pe ceilalți să-i calce în picioare aceste drepturi. În contextul tensionat al anilor 1960, dominat de suspiciunea generalizată alimentată de sistemul comunist, asta mi-a fost de mare folos.

Domnule Nicolae Trifon, stăm de vorbă în cochetul dumitale apartament din Paris, sorb tacticos din cafeaua pregătită măiastru de doamna domniei tale, mulțumindu-vă amândurora pentru omenia cu care m-ați primit. „Des blagues: masses parlantes et rhétorique

marxiste-léniniste de pouvoir”. Astfel sună, în limba franceză, titlul tezei dumitale de doctorat susținută aici, la Paris, în urmă cu mai bine de treizeci de ani. S-a schimbat Parisul, domnule Trifon?

Parisul s-a schimbat, dar nicio comparație nu poate fi făcută cu ceea ce s-a întâmplat în est, în România mai ales. Cât mi-am dorit să cadă regimul comunist, cât l-am criticat și am denunțat abuzurile și nedreptățile de care era reponsabil... Ei bine, la un moment dat a căzut, în primele zile după evenimentele de la Timișoara nu îmi venea să cred. Am sărit în primul transport umanitar și am sosit prin Bulgaria la București chiar în ziua în care Ceaușescu a fost prins... Nu mi-a trebuit mult timp în orele și zilele care au urmat să realizez că regimul chiar a căzut.

Sau s-a lăsat să cadă...

Sau s-a lăsat să cadă. Nu prea mai avea de ales, s-a autodizolvat, nu a fost doborât... Există însă o dorință incontestabilă de revoluție, de schimbare, de realizare a oamenilor de care m-am bucurat nespuse. Din păcate, ea a fost re-

pede sufocată de revoluționarii autoprocamați, de nenumăratele combinații... Mai concret, multe schimbări s-au dovedit nefaste, ruinând nu numai țara, dar și setea de libertate și de implicare a multor oameni.

Ce a determinat apropierea dumneavoastră de neamul aromânilor? Dumneavoastră fiind autorul celei mai importante cărți privind destinul istoric al acestui neam. „Les Aroumains, un peuple qui s'en va”.

Tata era aromân 100 %, mama, din păcate, nu vorbea aromâna, așa că eu n-am învățat-o, și poate din această cauză, având de asemenea în vedere diverse împrejurări, am devenit cu timpul aromân mai mult decât 100 %. Dacă ar fi existat o recunoaștere publică a aromânilor vorbind o limbă a lor, având o istorie a lor, uneori diferită de a celor printre care ei evoluează în țările în care trăiesc, poate că aș fi învățat aromâna și n-aș fi scris cartea despre care ai vorbit. Multor indivizi aflați în aceeași situație cu a mea le-a fost dat să parcurgă un drum foarte complicat ca să realizeze ce sunt, mai precis ce doresc să fie și să fie acceptați ca atare de către ceilalți.

Sunteți membru al „Asociației francezilor aromâni” din Franța, dulcea Franță, semeț și catolică. În ce măsură ar fi influențată evoluția aromânilor în viitor, dacă ei ar îmbrățișa această religie din cale-afară de fermecătoare de când nu mai arde pe nimeni pe rug?

Nu cred că trecerea la catolicism ar fi putut să fie o soluție pentru aromâni, în tot cazul nu a fost serios propusă de „papiști”, nici preconizată de liderii aromâni. Principalul obstacol care s-a ridicat contra emancipării și afirmării aromânilor a fost religia națională dusă până la paroxism de greci, pe urmă bulgari, sârbi și mai târziu albanezi, care a făcut ravagii pornind cu mijlocul secolului XIX în Balcani. Aromânii au fost inevitabil excluși, marginalizați, ghetoizați...

Domnule, care a fost momentul cardinal în istoria aromânilor, împrejurare în care ei au ales greșit?

(continuare în pag. a 5-a)

(urmare din pag. a 4-a)

Greu de zis. Mă voi limita la un aspect poate secundar, dar semnificativ, mă gândesc la cele două congrese ale „românilor otomani”, care au avut loc la Monastir (Bitolia), pe 10 și 11 iulie 1909, primul, și pe 11 iulie 1910 al doilea. Acolo s-au văzut limitele asistenței culturale aduse de statul român aromânilor din Turcia europeană. Iată ce scrie istoricul Ionuț Nistor în cartea sa „Problema aromână în raporturile cu statele balcanice: 1903-1913”, apărută la Iași, în 2009, pe această temă, la p. 144-145: „La fel de importante au fost și deciziile aromânilor reuniți în congres de a-și hotărî singuri viitorul, de a-și crea organe de control și forme de organizare, care să le asigure îndeplinirea obiectivelor propuse. Dorința de a ieși de sub tutela administrației românești era, în opinia noastră, un semn al ineficienței acesteia, dar și un indiciu al maturizării politice a reprezentanților aromânilor, care nu mai așteptau soluții de la București, ci încercau să pună în aplicare un plan propriu de reforme.”

Ce obligație profundă se impune azi conștiinței acestui neam aromân?

Cred ca obiectivele enunțate în Recomandarea 1333, din 1997, sunt departe de a fi luate în considerație de statele care au votat în favoarea ei, inclusiv România.

La ce carte lucrați acum?

La o nouă ediție a cărții publicate împreună cu Matei Cazacu, intitulată „Un Etat en quête de nation, la République de Moldavie”. Ea comportă o postfață inedită în legătură cu evoluția situației în ultimii ani, mai precis după 2010, când cartea a apărut pentru prima oară, în care sunt trecute în revistă întâlnirile ratate cu democrația în perioada de guvernare ale partidelor care se prezintă ca fiind proeuropene. O traducere în română va apărea la începutul anului viitor.

În ce crezi dumneata, Nicolas Trifon?

Voi răspunde prin ceea ce s-ar putea să apară ca un slogan, sperând totuși că nu vă șoca prea mult, în libertate, egalitate și fraternitate. O spun nu că m-aș simți special de francez, ci pentru că sunt întâi de toate un universalist. Dacă mă simt mai ales aromân este tocmai datorită acestui atașament pentru universalism.

De ce suntem priviți, noi, românii, aici, în Franța, ca niște humanoizi ai cavelnelor?

Tot francezul care se respectă, respectă în general, la rândul lui, pe români, contrariu a ce

se pretinde des în România. Cei care practică amalgamul cu delicvenții, cerșetorii profesionali, etc., o fac fie din provocare, fie din prostie sau ignoranță crasă. Personal nu am avut niciodată de suferit pe această temă. De fiecare dată când vine vorba despre delicvenții, cerșetorii profesionali, etc. prezentați ca rromi și asociați cu românii, fiind originari din România, reamintesc interlocutorilor mei occidentali că și eu sunt român ca și ei. Numai dacă insistă cu argumente valabile le spun ce știu despre diferențele existente între români și rromi.

După ce v-am adresat întrebarea, mi-am amintit că în Franța lui Ludovic al XIV-lea încă se mânca la Versailles cu degetele (la fourchette d'Adam), pe când, pe aceeași vreme, în foaia de zestre a uneia din fetele Brâncoveanului găsim înșirate, printre alte lucruri, și furculițele de argint. Adevărat că nu prea

Cristina Passima Trifon - lucrări expuse în saloanele Primăriei sectorului 13 din Paris

se mânca nici la noi cu ele, ci doar le țineau boierii pentru mesele mari. Dar, chiar dacă întrebuințarea lor nu devenise obișnuită, existau! Ce personalități ați cunoscut la Paris?

În primul rând o precizare, dacă îmi permiteți. Dacă comparăm realizările pe plan literar, științific, tehnic, arhitectural, urbanistic, etc., în timpul lui Ludovic al XIV și acelea din timpul Brâncovenilor, care desigur au existat și ne putem mândri cu ele, comparația asta pe tema furculițelor mi se pare cam răutăcioasă. Ca să nu mai vorbim de faptul că Constantin Brâncoveanu și familia lui au fost executați de turci în urma unei acuzații de trădare făcută de cealaltă familie de mari boieri, Cantacuzinii. Cât despre românii mai faimoși pe care i-am întâlnit la Paris, l-aș cita pe Cioran, un personaj extrem de atașant, atunci când l-am cunoscut, de o simplitate și o modestie dezarmantă...

Pentru mine poetul preferat e acela în paginile căruia liniști pe care le credeam uitate îmi umplu ființa odihnit, și atunci spun Ar-

ghezi. Dumneata ce nume rostești?

Greu de răspuns la această întrebare, mult timp aș fi rostit numele lui Eminescu, acum nu mai știu. Ceea ce este sigur este că traducerea din aromână în franceză a mai multora dintre poezii care figurează în antologia bilingvă întocmită de Kira Mantsu mi-a procurat o plăcere deosebită. Mă refer la „Nous, les poètes des petits peuples: poèmes en macédonarman (aroumain) / Noi, poetslji a populiloru njits: poemi tu limba makedonarmana (armana)” apărută în Belgia în 2007.

Încotro se îndreaptă admirația dumneavoastră pășind prin universul prozei?

Revenind la literatura aromână, în aromână, aștept cu nerăbdare un veritabil roman. Cine știe, poate cineva e pe cale să-l scrie... Alt-cum, epopeea lui Simeon și a descendenților lui povestită de Borislav Pekic în cele șase volume ale romanului său „Lâna de aur”, pe care le-am citit în traducere franceză, m-au impresionat mult.

Veți vizita peste puțină vreme Țara Banatului? Sunt curios să aflu ce reține memoria dumitale despre Banat?

Cunosc foarte puține lucruri despre Banat, cele pe care mi le povesteau cele două fete ale lui Avram Imbroane, un mare patriot român din câte am înțeles, prietene bune cu mama, la București. Mai recent, lucruri frumoase despre Banat și mai ales despre spiritul gospodăresc al șvabilor mi-a povestit soacra mea, sosită la Tomnatic câțiva ani după cedarea Cadrilaterului. În iunie 1951, când avea 15 ani, ea a fost deportată cu toată familia, la fel ca mulți alți bănățeni, în Bărăgan.

Când e vorba să-l întrebi ceva despre soție, aromânul spune: „Despre soția mea nu am nimic de spus!” Dar eu vă rog, nu să-mi vorbiți despre soția dumneavoastră, ci să selectați dumneavoastră câteva din picturile artistei Cristina Passima Trifon pentru a înno-bila cu ele interviul nostru.

De acord, deși și în acest domeniu, ca și în multe altele, lucrurile s-au schimbat și la aromâni, din fericire, după părerea mea. Suntem din ce în ce mai egali, cu toții, și asta mi se pare foarte bine.

Sunteți de acord să încheiem aici convorbirea noastră cu o strângere de mână și să ne spunem „tu”?

Da!

Sunt tărâmurii în lumea asta. Grandioase și fascinante. Care înving timpul. Stârnind fericirea de a călători.

Nu știu cum se face că am reușit să ne lepădăm, fie și pentru o clipă, de grijile lumești. Îndrăznind să pășim în alt spațiu. Și alt timp. Călătorind hotărâți spre ținuturi zidite pe ape. Absolut unice. Bănuiesc a se înțelege. Că am ancorat, negreșit, în Veneția. La Signora Veneția. „Cel mai elegant salon al Europei”, descoperit – declarativ - de Napoleon, cu secole în urmă... Ori cea mai elegantă Doamnă?... Spilcuită de Carnaval!?... Potrivit mie. Una Signora Eleganta et Misteriosa.

Aici, strălucirile apei răsfrâng lumini miraculoase peste cele mai fantastice priveliști pământene. Canale, străzi, piațete încercuite de palate și biserici, adăpostind mozaicuri, vitralii, picturi, sculpturi se îngheșuie, mărețe și smerite deopotrivă, chemând îmbietor călătorul, de peste o mie de ani.

Am revenit după aproape un deceniu. Și mare mi-a fost mirarea! Că Veneția era tot acolo. Pe ape. În labirintul său. Nemaîntâlnit. Nu s-a clintit nici Basilica San Marco. Nici Campanile. Nici Palatul Dogilor. Stă înmărmurit, de secole, Palazzo Contarini. Posesiunea unei ilustre familii de intelectuali venețieni. Care a dat Cetății vreo opt Dogi... Ori Ca'd'Oro. Casa de Aur. Artă și opulență, întocmai...

Teatro de la Fenice renaște mereu din cenușa înaripatei Phoenix... Și Santa Maria della Salute. Unduită de valuri tăcute. Iartă, peste vreme, ciuma necruțătoare. Care a vrut să îngenuncheze Cetatea...

Ca o sprânceană, proaspăt retușată, peste Canal Grande, se arcuiește Podul Rialto. Păzind gondolele, gătite cu tapiserii regale, cu tineri exuberanți și voluptuoși.

Poate, numai Podul Suspinelor ne mai strânge sufletul într-o clipă de nefericire. Întemnițând ultima privire aruncată Veneției.

Încântătoare, florile din arborele lui Iuda și-au deschis corolele în grădinile regale. Și în acest început de april... Condamnându-l pe Napoleon că a îndrăznit să fure caii de aur de la Constantinopol. Întru a-i primeni pe chipul Basilicii San Marco... Împovărată cu turnulețe, cupole, sculpturi și mozaicuri, Basilica pare „un imens gândac bubos ce face o plimbare contemplativă”. Cine, dintre călători, ar

fi îndrăznit a zice una ca asta?... Dacă nu, însuși Mark Twain!

Campanile străjuiește Piazza. Cele cinci clopote ale sale dezleagă venețienilor, din vremuri imemorabile, felurite tâlcuri. Marangona înștiințează fie începutul, fie sfârșitul zilei. Malefica mai dă de știre despre vreo execuție. Nona se aude în miezul zilei. Mezza terza vestește întâlnirea Senatului. Iar Trottiera încunoștiințează vreo adunare a Consiliului.

O fecioară cu chip de var. Poleită în julufi aurii. Rătăcește pe stradela asasinilor... Se apropie misterios. Ridicându-și vălul diafan. Caută, dornică și nepăsătoare, mirele. Nevolnic de a o iubi. Vălul se deșiră. Și-i dezvăluie goliciunea trupului. În legări și dezlegări. Necurate. Neiertate... Un fior îi stăvilește răsuflarea... Își revede chipul în vitraliul de Murano... Carnavalul începe...

Turnuri, cupole, picturi, mozaicuri se clatină. Valuri furioase izbesc palatele. Gondolele se răsucesc în ape. Vaporetele scârțâie în lanțuri răvășite. Podurile suspină... Globul de aur al giruetei Fortuna se prăbușește.

Cetatea a pierit sub ape... Îngână glasul unui copil, nedumerit.

Doar Orologiul, păzit de Leul Princiar, bate necurmat, de secole, îmblânzind mistuitoare glasuri.

„Eu număr numai orele fericite!”

Mă aflu în fața unui banal glob pământesc pe care îl rotesc, așa mai mult în joacă, iar la fiecare manevră de genul acesta se oprește matematic în aceeași poziție. Mă uit mirat și, dând la o parte vălul imaginar, descopăr că zona care apare pare mult mai grea decât alte zone ale Planetei. Dacă o zonă de pe Pământ este mai grea, mai mult ca sigur echilibrul firesc al vieții va fi afectat în cele mai multe situații de o manieră imprevizibilă. Migrația este o practică pe care istoria a cunoscut-o în multe perioade și de fiecare dată a avut de obicei diverse cauze. De cele mai multe ori oamenii au încercat să-și găsească un nou cămin, poate mai bun, alteleori căminul lor a fost distrus, iar altădată, deși au avut o casă, au realizat că nu ei sunt cei care hotărăsc asupra destinului acesteia. Oare de ce?! Ei care conduc destinele omenirii ar trebui să-și pună mult mai des această întrebare, ei sunt cei care ar trebui să rotească globul pe masa luxosului lor birou și să se întrebe de ce lumea se împarte în bogați

și săraci, de ce unii au privilegiul de a accesa bunăstarea și cultura, iar alții, deși s-au născut vii, cu timpul au ajuns doar niște purtători de sentimente într-o cochilie hămesită pentru care moartea înseamnă o eliberare de sentimentul vinovăției existențiale, Roma a cucerit lumea, dar a încercat să o aducă la nivelul ei, Alexandru a ajuns în Orient, dar a încercat și într-o anumită măsură a și reușit să construiască o civilizație, habsburgii au vrut bunăstarea popoarelor de sub stăpânirea lor, pentru că au realizat că masa bogaților poate fi oricând aruncată în arena oropsiților, unde foamea este cel mai de temut gladiator, care își respectă blazonul și luptă până la ultima picătură de sânge.

Atâta istorie, atâta sânge, atâta suferință din care nimeni se pare că nu a învățat mai nimic. Îți pui întrebarea ce este primordial în genotipul unui lider, inteligența, educația, poate bunăstarea? Cine știe?! Un lucru este cert: un conducător fără compasiune nu va ajunge niciodată un lider, drumul lui va fi inevitabil spre dictatură. Ridicarea de garduri între suflete va fi tot timpul o istorie neagră, o istorie care se va plăti nu mult timp cu sânge improșcat peste pelerina cenușie a conștiinței limitate a celor care vremelnic conduc destinele unor suflete, da totuși suflete. Lumea celor bogați are o mare problemă, pentru că uneori este foarte greu să raționezi cu stomacul plin, iar

voma revărsată din prea plinul măruntaielor nu satură o mulțime mult prea mare care se zbate la limita sărăciei. Și atunci rezolvarea trebuie să apară dintr-o plenitudine de măsuri care ar trebui să înceapă repede și concertat pentru ca atunci când în joacă sau în serios rotim globul pământesc să nu se mai oprească în aceleași locuri umbrite de același văl al sărăciei. Una dintre ele ar putea fi introducerea conceptului de planning familial, idee la care nu demult s-au gândit chiar și reprezentanții Sfântului Scaun. Edictul papal de izbăvire a unuia dintre păcatele primordiale, act riscant și de un curaj major poate de altfel să nască multe controverse, dar și multe beneficii omenirii. Îți pui întrebarea: ce-i mai puțin dureros. Să suprimi un suflet când nu simte durerea, sau să-l arunci într-o lume în care durerea să fie o obișnuință.

Omenirea se află într-un mare impas, nu că ar fi primul, care înseamnă de multe ori lideri inconsecvenți, măsuri luate la grămadă de dragul globalizării, în care entitățile nu mai contează, criza de idei este morbidă, iar sclavagismul mental îți suflă la ureche mai la orice respirație. Unde ne îndreptăm, bogați sau săraci, avem aceeași problemă, un suflet rătăcit, un suflet migrator pe panta neputinței. Și atunci ne mai rămâne să ridicăm fruntea spre cer și să rostim: mai prindem și mâine o zi?

Zam 3.09.2016

DIANA
MIHAI

Nechemate!

Viaţa mea, un film cu diapozitive, imagini care se derulează mereu altfel pe pereţii goi, s-a întrerupt undeva pe la mijloc şi prezintă neguri cu corbi zburând peste câmpurile goale, arse de soare. Să nu îndrăzneşti să uiţi peliculele şterse de vremuri şi praf de amintire!

Uneori mă uit prin binoclul prin care îmi arăta lumea în culori alese de tine şi nu le mai înţeleg ca atunci. Mi-am ales drumul băcătorit de paşi şi gânduri multe... Calc cu tălpile goale pe iarba uscată şi număr floricelele întâlnite în cale. Le dau „bună ziua” şi trec mai departe, îngânând un cântec din timpuri apuse. Port după mine ursuleţul cu ochi de carton şi îi spun lui toate ce nu le-am spus nimănui. Îi mărturisesc că tot el mi-e prieten şi confident, şi părtaş la deciziile hotărâtoare schimbate de pe o zi pe alta. Martin tace, indiferent la vorbele grele sau dulci, şi aşteaptă să îi mai spun. Ne-am aşezat pe stânca cea mai înaltă, amândoi, şi privim oamenii de departe. Dar încă suntem prea aproape şi mult prea în bătaia puştii ridicate de vânătorul ascuns după copacii bătrâni, în noapte. Culegem stele şi vise şi clipe, ne facem coliere din ele şi ni le punem la gât, râzând. „Ce e viaţa?” mă aud spunând. Făcută din nopţi şi zile albastre, din zâmbete şi lacrimi şi întrebări mărunte... Suntem tot aici, şi tot tineri în fiecare zi mai mult decât înainte. Ne batem cu pumnii în piept şi pornim la luptă, desculţi şi goi. Nu ne mai temem de soartă şi nici de vântul ce ne stă împotriva. Suntem iarăşi noi, cei de dinainte. Şi plângem, şi râdem,

de fiecare dată în cântec şi dans de iele pierdute-n pădurile grele...

Bat la uşa ta, după multe nopţi de întrebări şi gânduri gri. Dincolo de poarta zăvorâtă suntem noi doi, goi... De toate. Lovesc cu ritmul ştiut, calculat, al degetelor zdrelite, în zidul dinainte. Mă rog de pietre să tacă şi tu să îmi spui să intru. Dar mut ai rămas şi acum. Ca şi înainte. Număr secunde, orele şi veşnicia de mâine. Şi aştept. Ploaia îmi spală pletele şi vântul le încâlceşte. Trupul mi-e rece şi plin de răni. Otrăvite. De vrei să pleci, te du când nu mă uit... Şi du-te!

M-am rezemat de lemnul tare şi capul îmi atârna aplecat înainte... Stau cu ochii coborâţi spre tălpile crăpate de atâta fugă şi scrijelesc cu unghiile tocite pământul tare. Nemişcate sunt toate în faţa uşii tale. Iar tu tot aşa eşti. Şi iarăşi bat. Şi bat... Iar vântul trece prin mine cu pumnalele lui ascuţite. Aruncate de tine. Noi doi, tăcuţi, uitaţi în patul rece... Unduire de cearcafuri complice şi fire de păr căzute între ele. Ştii că sunt dincolo de cărămizile aspre, dincolo de tavanul înalt şi ferestrele care răzbat spre piaţa veche. Ştii că îmi urlă gândurile răătăcite în pădurea nebună de atâta tipăt de bufniţe şi iele cu gurile rele. Ştii că nopţile număr stelele căzute de pe umerii goi şi atât de loviţi cu funia udă, plină de noduri groase. Ştii că brăul cilice mi-a crescut în carne, într-o singură zi şi-o singură noapte. Toate le cunoşti, dar le ascunzi sub pernă... Îmi culegi suviţele de pe fruntea asudată şi îmi săruţi pleoapele ude. De ploaie udate. Sunt verzi simţirile-mi şi ochii mei tulburi. Mă ţii de mână şi îmi spui iar să tac. Să nu mai cer răspunsuri. Şi nu le cer. Le cretez în palme. De la stânga la dreapta şi de la dreapta la stânga. Sunt cicatrici bătrâne. Mai mult decât mine.

Veche sunt eu şi ale mele toate... Necăutate şi nechemate. Lubite, uitate, blestemate!

Nu, nu mi-e teamă să îmi spun păsul oricui cu urechile ciulite, nici celor ce închid ochii

căscând a nepăsare. Mi-e tolba mereu plină de cuvinte aprinse, dar şi mai domoale. Îmi pun arcul pe umăr şi plec la vânătoare, cu murgul după mine şi toate ale mele ursitoare. Mi-e pasul încet prin iarba poieniţei şi soarele îmi cade în plete chiar şi la înserare. Nu, nu mi-e teamă de fiarele turbate, ascunse-n pădurea deasă, în timp ce-mi număr paşii printre străjerii zdaveni. Le-ntâmpin pe toate cu dinţii la vedere, în zâmbete adunate. Îmi scriu în palmă semne de întrebare şi tot eu dau răspunsuri, deloc meşteşugite. Am cules gândurile amare, din depărtări venite, iar la vreme de seară le-am îngropat în bătrânele morminte. Le conturez cu degetele ude formele bombate şi le pun de pază luna, pentru că tot ea, nebuna, nu uită niciodată!

Nu, nu mi-e teamă să mă arunc în şaua calului în spume, să bat drumuri neumblate şi să îmi las deoparte tihna. Mi-au crescut iar aripi şi le cunosc menirea. Nu-mi ascund ochii de privirile acide, nici nu le întorc vorba celor cu limba ascuţită. Să vină peste mine şacalii şi mistreţii, să-mi ceară socoteală că nu le dau bineţe, când cercuri fac în jurul stârvurilor spurcate. Aştept să mă atace şi tac în locul meu, cuminte. Sunt vânător, femeie! Sunt vânător, bărbate! Nu încerca să îmi pui laţul, nici să îmi pui capcane. Nu sunt val de mare, nici vânt de miazănoapte. Mai iute scot peniţa şi îmi arunc pumnalul, când vremea de primejdie contraatacuri cere.

Nu, nu mi-e teamă să trec prin cimitire sau printre ruine. Le cunosc prea bine şi acolo îmi caut sprijin, când cei plecaţi departe, unde nu-i pot ajunge, au sfaturi să îmi spună sau să mă certe iară că nu am luat aminte la chipurile de ceară şi vorbele otrăvite. Au multe să-mi şoptească strigoii din vechime, şi îi iau în braţe, sărutându-i tare, să îi mai cred cu mine şi după ce pleacă.

Nu mai sunteţi oameni, v-aţi prechimbat în bestii, v-aţi luat costume Armani şi... pentru cine toate?!

Nu, nu mi-e teamă. Şi am în tolba mea săgeţi pentru orîşicine. Dar mi-s prea dragi murgul şi aripile-mi din spate. Sunt vânător, femeie! Sunt vânător, bărbate!

AUREL
MIHUTÎn căutarea
unei oaze
de
linişte

Profitând de invitaţia „pe banii mei” a unei familii prietene, în dimineaţa unei zile care se anunţa ca de obicei caniculară, mi-am luat consoarta, ne-am urcat în maşina familiei prietene şi am demarat spre staţiunea Moneasa, una din principalele atracţii turistice ale judeţului Arad, supranumită „Perla Munţilor Apuseni”, aflată la o sută kilometri distanţă de Arad, într-o depresiune de la poalele Munţilor Codru-Moma, la altitudinea de 280 de metri. După o călătorie relativ scurtă, la doar două ore de mers cu maşina din Timişoara, am ajuns la destinaţie: Pensiunea a-Restaurant Lacul Liniştit de 3 stele, unde aveam cazarea rezervată deja pentru două zile, într-o locaţie situată într-un cadru natural unic din inima staţiunii Moneasa, pe lacul din staţiune. Primul lucru care m-a izbit plăcut a fost parcară privată gratuită din faţa pensiunii, cazarea rapidă fără aşteptări enervante şi plictisitoare

şi un personal operativ şi extrem de amabil, care îţi stă la dispoziţie în mod permanent şi îţi oferă serviciile de cea mai bună calitate pentru a te mulţumi. Pensiunea Lacul Liniştit funcţionează pe tot parcursul anului şi oferă clienţilor săi 14 spaţii de cazare, situate pe trei nivele, frumos aranjate, dotate cu mobilier nou, televizor cu cablu tv, minibar, baie proprie şi balcon panoramic generos cu vedere la munte, cu măsuţă şi scaune pliabile şi jardiniere cu flori. Se acceptă şi animale de companie. Camerele nu sunt prevăzute cu aparate de aer condiţionat, dar nici nu a fost nevoie de ele. deşi era caniculă. Restaurantul a-la-carte cu 60 locuri, cu o terasă acoperită şi una în aer liber, unde se poate servi micul dejun şi, bineînţeles, prânzul sau cina, îl găseşti la parterul pensiunii. Preţurile sunt o ţară cam mari, dar şi mâncarea este multă şi foarte bună. Tarifii la ciune; a dublă este de 120 lei/zi în care este inclus şi micul dejun (bufet suedez) destul de variat.

Pensiunea-Restaurant Lacul Liniştit este prevăzută şi cu un debarcader cu bărcuţe si hidrobiciclete, unde, cu 10 lei pentru 30 de minute, doritorii se pot plimba pe lac, spaţiu amenajat pentru pescuit, internet wireless, room-service, telefon, internet, fax. Odată cu înserarea, liniştea şi răcoare pun stăpânire pe întreaga staţiune. Ca dovadă a cât de căutată este Pensiunea-Restaurant Lacul Liniştit, este

faptul că rezervarea se face cu o lună înainte. După tot ce am văzut şi după cât de bine m-am simţit la Pensiunea-Restaurant Lacul Liniştit nu am părăsit pensiunea înainte de a cunoaşte persoana care conduce întreaga activitate a pensiunii, pe tot parcursul anului. Astfel, l-am cunoscut pe Dorin Dronca un tânăr de 33 de ani, managerul pensiunii, de loc din Sebis, pe care, la finalul dialogului l-am întrebat ce previziuni imediate ar avea pentru pensiunea pe care o conduce şi ce îşi doreşte pentru Lacul Liniştit? Răspunsul a fost al unui manager experimentat: „ca previziuni ar fi fidelizarea clienţilor care frecventează repetat pensiunea noastră, printr-o reducere de 10%, iar în ceea ce priveşte a doua întrebare, doresc să reuşim să păstrăm tot ce am realizat, să păstrez în echipă oamenii cu care lucrez si la care ţin foarte mult. să le ofer o motivaţie financiară la nivelul activităţii lor, îmi doresc ca cei care ne trec pragul să fie supeimulţumiţi de modul în care sunt serviţi, să fie supernulţumiţi de calitatea produselor servite şi să ne caute în continuare. Dacă doriţi să beneficiaţi de această oază de linişte si relaxare ce poartă denumirea de Pensiunea-Restaurant Lacul Liniştit-Moneasa pe tot parcursul anului, sunaţi la telefon: 0040257313250; Mob: 0040751858515, sau intraţi pe: Email: office@lacullinistit.ro; Persoană de contact: Dorin Dronca

26.07.2016

Unde poți scrie un articol, mai bine decât acolo unde trăiește *Auăleu*, adică-n *Scârț*. Cât de lejer poate fi un scârțâit? Un nume contradictoriu, un termen ambivalent, de bine sau de rău, *Auăleu*.

Scârț Loc Lejer este pentru oamenii care-l frecventează bar, cafenea, cârciumă, muzeu, loc de proiecții, de festival, *de adunat în caz de incendiu*, un spațiu pentru expoziții și sală de teatru unde joacă trupa *Auăleu*. Deși nu e amplasat în cel mai hot spot din Timișoara, *Scârț Loc Lejer*, adună oamenii. Localizat pe strada Laszlo Szekely, fostă Zoe, (parcă i se potrivea mai bine) Nr. 1, este un loc în care devii dependent după prima îmbrățișare.

Scârțul este spectaculos chiar și atunci când nu se joacă spectacole de teatru. Designul locului te transportă într-o altă lume, în care uiți de tine. Timpul (ca și atemporalitate dată de mobilierul vechi) și spațiul (limitat ca și dimensiune) sunt într-o continuă recompunere. E ordinea haosului, unde totul pare accidental dar este milimetric compus, exact ca o piesă de teatru în care pentru a crea firescul teatral pe scenă, ai nevoie de multă *transpirație*. Ovidiu Mihăiță ne propune spațiul, noi ne integrăm. Doar un om de teatru putea să aranjeze o locație în care clienții devin actanți. Într-un asemenea loc, personajele, mai precis consumatorii *Scârțului* vor ieși din cotidian și vor fi parte din spectacolul propus de amfitrioni. La mese, comeseni se înfruptă cu *Dănuț* sau *Pufuleți* (din aceia buni, cu ariciul pe ambalaj), unii dintre ei vor juca ping-pong, alții vor citi cufundați în hamace, cineva își face *rendez-vous-ul* cu pisica în lesă iar piticul de grădină te salută respectuos în curte. Publicul și clienții sunt de toate vârstele. La subsol, te așteaptă *Muzeul Consumatorului Comunist*, un apartament suficient de detaliat ca să te incite. Pentru a participa la un spectacol organizat de *Auăleu*, trebuie să-ți rezervi loc, telefonic (la numărul 0751 892 340) sau să te prezinți la fața locului.

Întodeauna am considerat că teatrul ne permite să trăim visul împreună, ceea ce am

descoperit cu ani în urmă la trupa *Auăleu*.

Ovidiu Mihăiță este principalul vinovat de înscenările trupei *Auăleu* cât și de existența *Scârțului*. Renascentist ca vocații, expansiv, polivalent (dramaturg, regizor, actor, organizator, percuționist și nu numai) aflat într-o continuă luptă cu auto-depășirea, este genul căruia nu-i plac etichetele sau asocierile stricte între profesii, considerându-se, modest, OM (O.M.) de teatru. Exprimă prin ce face bucuria, drama, revolta pentru că teatrul înseamnă viață și umor. Singura regulă a sa este: să nu plictisească. Iar omul din spatele cortinei reușește să facă acest lucru, poate și datorită simțului ritmic dezvoltat de percuție. Ritmul scenic ține spectatorul în scaun.

Din trupa stabilă fac parte actorii: Andreia Wolfer, Christine Cizmaș, Ionuț Pîrvulescu, Ioan Codrea, Armand Iftode și Andrei Racolța, Costin Bleonțu, Norbert Lovasz, Sol Faur. În curând se va alătura trupei și actorul Laurențiu Bănescu.

Auăleu are deja unsprezece ani. Majorita-

tea textelor jucate aici sunt scrise de Ovidiu, uneori în colaborare cu trupa și se mai joacă și piese ale unor dramaturgi ori adaptări de romane. Stăteam întinși pe pat de Daniil Harms este o piesă care a fost jucată de două sute de ori, având o viață de nouă ani. Repetițiile variază, de la douăzeci și cinci de întâlniri, uneori extinzându-se până la un an de zile. Repertoriul este unul divers, de la spectacole clasice, la spectacole protest, realiste, parodice, absurde, distopice, circ, etc. Trupa *Auăleu*, se auto-finanțează nu depind de nicio instituție, *pentru că arta înseamnă libertate*. Nu mai participă la festivaluri-competiție decât ca invitați în afara concursurilor. *Premiul ți-l dă publicul prin frecvența la spectacole (unii spectatori merg și de zece ori la același spectacol) și prin aplauzele de la final*. Indiferent de natura profesiei tale, te vei simți bine la teatrul *Auăleu*. Eram în întârziere, în drum spre spectacol, un număr m-a apelat întrebându-mă unde sunt. M-am simțit prost

de bine că nu au început spectacolul până nu am ajuns. Când se încheie piesa, trupa rămâne în sală la discuții cu spectatorii disponibili, manifestându-și reciproc curiozitatea.

De ce teatru?

O.M: Fac teatru pentru că pot comenta lumea prin el. Mă preocupă ce se întâmplă, poate că Shakespeare o spune cel mai frumos în *Hamlet*, vorbind despre actori: *cronica vie și prescurtată a vremurilor*. Trebuie ținut cont de acest fapt, altfel ar fi un non-sens. Teatrul îmi dă libertatea să fac ceea ce în viața reală nu pot. Momentele în care ficțiunea devine ceva real sunt extraordinare, te fac conștient de puterea pe care o are arta. În acest sens pot să dau un exemplu: recent am jucat spectacolul *Huoooo!!!* în Piața Sfântul Gheorghe (Timișoara), cu un public de aproximativ șapte sute de oameni și am reușit să-i facem să urle, să huiduie. Eu scriu un text pentru a fi jucat, iar publicul reacționează într-o piață publică. Spectacolele noastre chiar și după premieră au parte de repetiții pentru a le reactualiza, pentru a le ține proaspete și în pas cu vremurile. Iar dacă nu mai sunt de interes actual încetăm să le mai jucăm.

Ce tip de teatru joacă „Auăleu”?

O.M: Din punct de vedere estetic ne încadrăm în ceea ce s-ar numi estetica derizoriului. Recuzita spectacolelor noastre, cât și decorul sunt culese/salvate din gunoi, găsite, cerute, aduse de public. Oamenilor le place să vadă cum dintr-un deșeu, noi recontextualizând, reușim să-i găsim utilitatea. Nouă ne plac lucrurile vechi pentru că sunt încărcate de o istorie, devin teatrale. La noi decorul, încercând să-l exploatăm, devine un necesar. Bugetul spectacolelor este mic. Există însă și momente când am plătit pe cineva pentru a ne face niște măști.

Vă găsim doar în „Scârț”?

O.M: Am jucat toată vara în medie trei spectacole pe săptămână, la sediu, în deplasare, evenimente, festivaluri sau în regim privat. Urmează să jucăm în Timișoara la festivalurile celor de la T4T și Plai, în septembrie mergem la Oradea în cadrul, Festivalului de Teatru scurt, apoi la Iași, Festivalul de Național de teatru tânăr și la Sibiu... Anul acesta chiar am umblat. Pe viitor pregătim în incinta *Scârțului* un Muzeu al *Kitschului* și bineînțeles noi spectacole. Vă așteptăm!

Venim, pentru ce *Auăleu*, ce ne place în *Scârț!*

4.08.2016
Timișoara

În atenția cititorilor noștri:

Revista „Scrișul bănățean” se distribuie prin rețeaua de difuzare a jurnalului interregional „Banatul”, în instituțiile de cultură de pe cuprinsul Banatului istoric.